

Raahen Laivakankaan kultakaivosalueen muinaisjäännösten merkitseminen 28.9.-2.10.2009

Kuva 1. Tutkimusapulainen Inga Nieminen sitoo punavalkoista merkintänauhaa maahan lyöttyyn puupaaluun.

Museovirasto
Sami Viljanmaa
2009

Sisällysluettelo

Tiivistelmä.....	3
Johdanto.....	4
Muinaisjäännösten merkitsemisen yleisjärjestelyt.....	4
Muinaisjäännösten merkitsemisen kenttätyöt.....	5
Lopuksi.....	5
Yleiskartta Raahen Laivakankaan kultakaivosalueella merkityistä kiinteistä muinajäännöksistä, mittakaava 1:20 000.....	6
Luettelo Raahen Laivakankaan kultakaivosalueella merkityistä kiinteistä muinajäännöksistä.....	7
Kohdekuvaukset ja valokuvat merkityistä kohteista.....	8
678010001 PIRTTIVAARA: JÄTINKIRKKO JA MUITA KIVIRAKENTEITA.....	8
1000007563 PIRTTIVAARA 2: KAKSI RAKKAKUOPPAA	9
1000007565 PIRTTIVAARA 4: TERVAHAUTA	10
678010046 LAIVAVAARA 2: AINAKIN KAKSI RÖYKKIÖTÄ JA KAKSI ASUINPAIKKAVALLIA SEKÄ RAKKAKUOPPIA.....	11
678010048 LAIVAVAARA 3: RÖYKKIÖ, ASUINPAIKKAVALLI, RAKKAKUOPPA.....	12
1000007613 LAIVAVAARA 5: KAKSI ASUMUSPAINANNETTA TAI KEHÄVALLIA	13
1000007615 LAIVAVAARA 6: KAKSI RAKKAKUOPPAA.....	14
1000007617 LAIVAVAARA 7: RAKKAKUOPPA.....	15
678010019 KAUNIINMETSÄNKANGAS: RÖYKKIÖ	16
1000007636 KAUNIINMETSÄNNIITY 1: KIVIKAUTINEN ASUINPAIKKA.....	17
1000007637 KAUNIINMETSÄNNIITY 2: KIVIKAUTINEN ASUINPAIKKA.....	18
1000008958 KAUNIINMETSÄNNIITY 3: KIVIKAUTINEN ASUINPAIKKA.....	19
678010018 PIRTTIHAUDANKANGAS: JÄTINKIRKKO.....	20
1000007521 PIRTTIHAUDANKANGAS 2: RÖYKKIÖITÄ JA KIVIVALLEJA.....	21
1000007569 PIRTTIHAUDANKANGAS 3: KIVIKAUTINEN ASUINPAIKKA.....	22
1000007570 PIRTTIHAUDANKANGAS 4 – 1000007573 PIRTTIHAUDANKANGAS 7: KIVIKAUTISIA ASUINPAIKKOJA.....	23

Tiivistelmä

Raahen Laivakankaan kultakaivosalueen
muinaisjäännösten merkitseminen 28.9.-2.10.2009

Merkitsemisen suorittajat: FM Sami Viljanmaa ja fil.yo Inga Nieminen

Laivakankaan kultakaivoksen toiminta-alueelta merkittävät muinaisjäännöskohteet oli määritelty Nordic Mines AB:n maaliskuussa 2009 esittämän aluekäyttösuunnitelman ja Museovirastossa 17.3.2009 järjestetyn neuvottelun perusteella. Merkittäviä kohteita oli kaikkiaan yhdeksäntoista. Merkitsemiseen liittyvistä kenttätöistä ja raportoinnista vastasi tutkija FM Sami Viljanmaa. Tutkimusapulaisena toimi fil. yo Inga Nieminen. Maastossa tarvittu materiaalit toimitti ja majoituksen järjesti Nordic Mines AB.

Muinaisjäännökset pyrittiin merkitsemisessä rajaamaan maastossa selvästi havaittavasti. Rajauksen lähtökohtana käytettiin Timo Jussilan vuonna 2006 alueesta laatiman inventointiraportin tietoja. Osa kohteista oli selvästi erottuvia, erityisesti alueen kaksi jätinkirkkoa, useimmat rakkakuopat ja kookkaimmat röykkiöt. Muutamilla kohteilla ei havaittu mitään sellaista muinaisen ihmisen toiminnasta kertovaa, joka olisi auttanut muinaisjäännöksen rajojen määrittämistä, ja kyseisillä paikoilla pitäydyttiin mahdollisimman tarkasti Jussilan raportissaan esittämissä aluerajauksissa.

Merkinnässä käytettiin punavalkoista muovista merkintänauhaa sekä läpimitaltaan noin tuuman paksuisia teroitettuja puupaaluja, jotka lyötiin lapiolla kiinni maahan tai tuettiin kivirakka-alueilla kivien väliin. Jos kohteen alueella kasvoi puustoa, kiinnitettiin nauha puihin. Merkintänauhat pyrittiin kiinnittämään maksimissaan noin kymmenen metrin välein, jotta yksittäisen nauhan irtoaminen ei vaikeuttaisi kohteen rajojen hahmottamista. Merkitsemisen yhteydessä kirjattiin myös rajatun alueen ääreiskoordinaatit GPS-paikantimesta ja kohteet valokuvattiin digikameralla. Merkinnät ovat löydettävissä maastosta useiden vuosien ajan, mikäli niitä ei maastosta tahallisesti poisteta. Kohteet eivät siis ole vaarassa tuhoutua vahingossa, koska merkitsemisen seurauksena ne havaitaan väistämättä alueelle kohdistuvien maankäyttötoimien yhteydessä.

Kenttätöaika: 28.9.-2.10.2009
Tutkimuskustannukset: Nordic Mines AB
Tutkimusraportti: S. Viljanmaa 3.11.2009 Museoviraston
arkeologian osaston arkistossa

Johdanto

Laivakankaan kultakaivoksen toiminta-alueelta merkittävät muinaisjäännöskohteet on määritelty Nordic Mines AB:n maaliskuussa 2009 esittämän aluekäyttösuunnitelman sekä Museovirastossa 17.3.2009 järjestetyn neuvottelun perusteella. Kaikkiaan merkitseminen on kyseisessä neuvottelussa katsottu tarpeelliseksi yhdeksällätoista muinaisjäännöksellä (ks. kartta ja luettelo, s. 5-6). Kohteet merkittiin maastoon syys-lokakuun vaihteessa 2009.

Muinaisjäännösten merkitsemisen yleisjärjestelyt

Muinaisjäännösten merkitseminen Laivakankaan kultakaivoksen toiminta-alueella suoritettiin 28.9.-2.10.2009 välisenä aikana. Merkitsemiseen liittyvistä kenttätöistä ja merkitsemisen raportoinnista vastasi tutkija FM Sami Viljanmaa. Tutkimusapulaisena toimi fil. yo Inga Nieminen. Merkitsemistöissä tarvittavat materiaalit toimitti ja majoituksen järjesti Nordic Mines AB. Ensimmäiseksi kahdeksi yöksi majoittuminen järjestyi Nordic Mines AB:n tukikohtaan lähelle kohdealuetta. Toiset kaksi yötä majoitus oli Raahessa hotelli Tiiranlinnassa. Yhteyshenkilönä Nordic Mines AB:n taholta toimi Peter Finnäs.

Ennen muinaisjäännösten merkitsemisen aloittamista pidettiin aamulla 28.9.2009 aloituspalaveri Raahessa Nordic Mines AB:n tukikohdassa. Tällöin käytiin läpi merkittävät kohteet. Kohteiden eri nimet Museoviraston muinaisjäännösrekisterissä ja Timo Jussilan inventointiraportissa vuodelta 2006 tuottivat hiukan vaikeuksia, koska kaivosyhtiön kartoissa kohteiden nimet olivat Jussilan raportin mukaiset. Varsin pian kuitenkin saavutettiin näennäinen yhteisymmärrys siitä, että merkittävät kohteet vastasivat 17.3.2009 pidetyssä neuvottelussa määriteltyä listaa. Kahden kaivosalueella olevan kohteen osalta (Jussilan raportin Laivalanhietikko 1 ja Laivalanhietikko 2) todettiin, että Simo Vanhatalo oli tutkinut niitä kesällä 2008 ja niiden osalta ei enää ole tarvetta jatkotutkimuksiin. Kyseisen syyn vuoksi ne eivät myöskään olleet merkittävien kohteiden listalla. Jotakin epäselvyyttä kuitenkin vielä jäi, koska liki kaksi viikkoa kenttätöiden päättymisen jälkeen Peter Finnäs tiedusteli puhelimitse, miksi joitakin kohteita ei ollut merkitty maastoon. Kohteet, joita tiedustelu koski, eivät kuitenkaan sisältyneet merkittäviksi sovittujen kohteiden joukkoon. Ilmeisesti sekaannus johtui juuri kohteiden eri nimistä kaivosyhtiön ja Museoviraston tiedostoissa. Tulevan yhteistyön sujuvuuden kannalta toivottavaa olisi, että kohteiden nimet yhdenmukaistettaisiin kaikissa tietokannoissa ja kartoissa Museoviraston virallisen muinaisjäännösrekisterin mukaisiksi.

Muinaisjäännösten merkitsemisen kenttätyöt

Muinaisjäännökset pyrittiin merkitsemisessä rajaamaan maastossa selvästi havaittavasti. Rajauksen lähtökohtana käytettiin Timo Jussilan vuonna 2006 alueesta laatiman inventointiraportin tietoja. Osa kohteista oli selvästi erottuvia, erityisesti alueen kaksi jätinkirkkoa, useimmat rakkakuopat ja kookkaimmat röykkiöt. Muutamilla kohteilla ei havaittu mitään sellaista muinaisen ihmisen toiminnasta kertovaa, joka olisi auttanut muinaisjäännöksen rajojen määrittämistä, ja kyseisillä paikoilla pitäydyttiin mahdollisimman tarkasti Jussilan raportissaan esittämissä aluerajauksissa. Neljä lähellä toisiaan sijaisevaa kivikautista asuinpaikkaa (Pirttihaudankangas 4, 5, 6 ja 7) rajattiin Museoviraston aluevalvoja Helena Rannalta saadun ohjeistuksen mukaisesti yhtenäiseksi alueeksi.

Muinaisjäännösten maastomerkinnässä käytettiin punavalkoista muovista merkintänauhaa (ks. kuva 1 raportin kannessa) sekä läpimitaltaan noin tuuman paksuisia teroitettuja puupaaluja, jotka lyötiin lapiolla kiinni maahan tai tuettiin kivirakka-alueilla kivien väliin. Jos merkittävän muinaisjäännöskohteen alueella kasvoi puustoa, kiinnitettiin merkintänauha puihin. Nauhat pyrittiin kiinnittämään maksimissaan noin kymmenen metrin välein, jotta yksittäisen nauhan irtoaminen ei vaikeuttaisi muinaisjäännöksen rajojen hahmottamista. Merkitsemisen yhteydessä kirjattiin myös rajatun alueen ääreiskoordinaatit GPS-paikantimesta, laajimmilla kohteilla neljä pistettä, pienemmillä kohteilla kaksi pistettä. Muutamilla pienialaisilla kohteilla kirjattiin ainoastaan kohteen keskikoordinaatti sekä rajatun alueen halkaisija. Lisäksi kaikki merkityt kohteet valokuvattiin digikameralla. Tarkempi kuvaus kunkin kohteen merkinnästä on kirjattu kohteiden käsittelyn yhteyteen.

Lopuksi

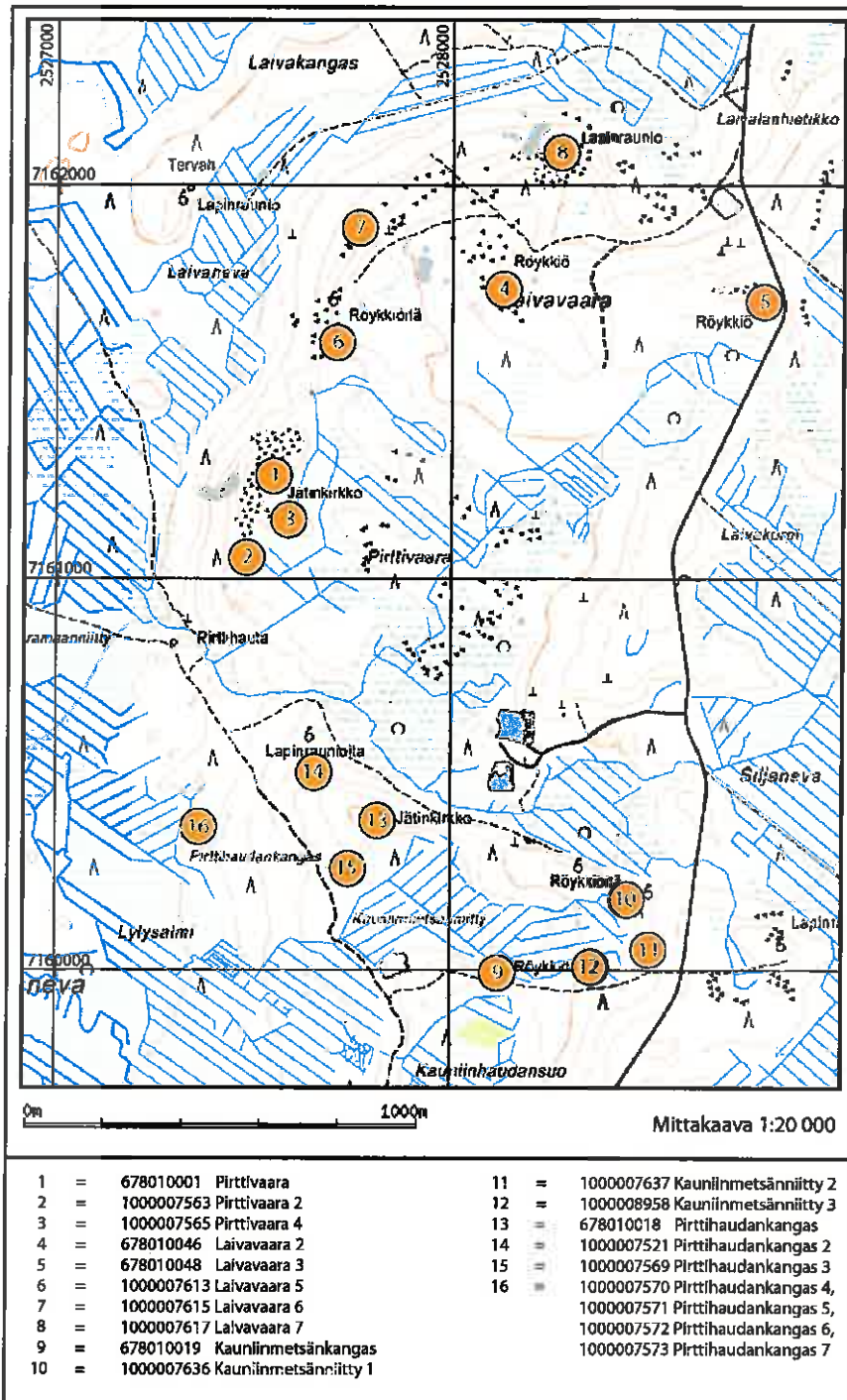
Muinaisjäännösten merkitseminen Raahen Laivakankaan kultakaivoksen toiminta-alueella toteutui suunnitellun aikataulun mukaisesti, ja merkinnät ovat löydettävissä maastosta useiden vuosien ajan, mikäli niitä ei tahallisesti poisteta. Kohteet eivät siis ole vaarassa tuhoutua vahingossa, koska merkitsemisen seurauksena ne havaitaan väistämättä alueelle kohdistuvien maankäyttötoimien yhteydessä.

Oulussa 3.11.2009

FM Sami Viljanmaa

Yleiskartta Raahen Laivakankaan kultakaivosalueella merkityistä kiinteistä muinaisjäänöksistä, mittakaava 1:20 000

Luettelo Raahan Laivakankaan kultakaivosalueella merkityistä kiinteistä muinaisjäänöksistä

Mj.rek. nro:	Kohteen nimi:	Kohteen tyyppi:
678010001	Pirttivaara	Jätinkirkko ja muita kivrakenteita
1000007563	Pirttivaara 2	Kaksi rakkakuoppaa
1000007565	Pirttivaara 4	Tervahauta
678010046	Laivavaara 2	Ainakin kaksi röykkiötä ja kaksi asuinpaikkavallia sekä rakkakuoppia
678010048	Laivavaara 3	Röykkiö, asuinpaikkavalli, rakkakuoppa
1000007613	Laivavaara 5	Kaksi asumuspainannetta tai kehävallia
1000007615	Laivavaara 6	Kaksi rakkakuoppaa
1000007617	Laivavaara 7	Rakkakuoppa
678010019	Kauniinmetsänkangas	Röykkiö
1000007636	Kauniinmetsänniitty 1	Kivikautinen asuinpaikka
1000007637	Kauniinmetsänniitty 2	Kivikautinen asuinpaikka
1000008958	Kauniinmetsänniitty 3	Kivikautinen asuinpaikka
678010018	Pirttihaudankangas	Jätinkirkko
1000007521	Pirttihaudankangas 2	Röykkiöitä ja kivivalleja
1000007569	Pirttihaudankangas 3	Kivikautinen asuinpaikka
1000007570	Pirttihaudankangas 4	Kivikautinen asuinpaikka
1000007571	Pirttihaudankangas 5	Kivikautinen asuinpaikka
1000007572	Pirttihaudankangas 6	Kivikautinen asuinpaikka
1000007573	Pirttihaudankangas 7	Kivikautinen asuinpaikka

678010001 Pirttivaara.

Jätinkirkko ja muita kivirakenteita.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7163 325 / i = 3383 673 / k = 55,00

Kohteen kuvaus:

Pirttivaaran jätinkirkko sekä sen pohjois- ja länsipuolilla olevilla kivirakka-alueilla sijaitsevat yli kaksikymmentä kivirakennetta muodostavat laajan ja erittäin merkittävän muinaisjäännöskokonaisuuden. Muinaisjäännösalue noudattelee varsin tarkoin Pirttivaaran laen kivirakan alareunaa. Muinaisjäännösalueen lounaisreunalla, aivan alueen rajalla, on puiden ympärillä noin puolentoista metrin korkeudella alumiinipantoja, joissa on teksti: "YMP.TUKIALUE / METSÄKESKUS / P-POHJANMAA". Kyseisiä pantoja hyödynnettiin muinaisjäännöksen merkitsemisessä "valmiina reunamerkintöinä". Alueen muiden reunojen osalta alueen rajat merkittiin punavalkoisilla merkintänauhoilla, jotka sidottiin eläviin puihin ja kivirakan kivien väliin kiilattuihin puupaaluihin.

Rajatun alueen äärikoordinaatit ovat:

p = 7163 189 / i = 3383 678

p = 7163 200 / i = 3383 634

p = 7163 403 / i = 3383 737

p = 7163 390 / i = 3383 753

Kuva 2. Kohde 678010001 Pirttivaara. Jätinkirkon itäreunan vallia. Kuvattu pohjoisesta.

1000007563 Pirttivaara 2.

Kaksi rakkakuoppaa.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7163 040 / i = 3383 600 / k = 53,00

Kohteen kuvaus:

Mäntyvaltaisella suhteellisen tasaisella kankaalla suon länsipuolella on kaksi selvästi erottuvaa rakkakuoppaa, halkaisijaltaan noin 2 - 3 metriä. Kuoppien keskinäinen etäisyys on parikymmentä metriä. Kohteesta rajattiin lähinnä eläviin puihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla noin 10 m x 30 m laajuinen alue, jolle molemmat rakkakuopat sisältyivät.

Rajatun alueen äärikoordinaatit ovat:

p = 7163 043 / i = 3383 596

p = 7163 068 / i = 3383 603

p = 7163 069 / i = 3383 610

p = 7163 050 / i = 3383 600

DG 790:1

1000007565 Pirttivaara 4.

Tervahauta.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7163 150 / i = 3383 710 / k = 55,00

Kohteen kuvaus:

Jokseenkin kohteesta ilmoitettujen koordinaattien osoittamassa paikassa on kookas täysin ehjä tervahauta. Tervahaudan eteläpuolella noin kymmenen metrin päässä tervahaudan reunasta havaittiin noin puoli metriä korkea ja halkaisijaltaan noin nelimetrinen kumpu, joka lapionpiston perusteella koostui hiilistä. Paikalle rajattiin noin 20 m x 30 m laajuinen alue, joka merkittiin eläviin puihin sekä maahan lyötyihin puupaaluihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla. Alueelle sisältyivät sekä tervahauta että hiilikumpu.

Rajatun alueen äärikoordinaatit ovat:

p = 7163 146 / i = 3383 720 p = 7163 148 / i = 3383 732

p = 7163 164 / i = 3384 740 p = 7163 168 / i = 3383 724

Kuva 4. Kohde 1000007565 Pirttivaara 4. Tervahauta merkittynä. Kuvattu pohjoisesta. Tervanlaskuoja ja alueen reunamerkinnyt erottuvat selvästi kuvan vasemmassa laidassa.

678010046 Laivavaara 2.

Ainakin kaksi rökkiötä ja kaksi asuinpaikkavallia sekä rakkakuoppia.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7163 738 / i = 3384 263 / k = 67,50

Kohteen kuvaus:

Kohteesta ilmoitettujen koordinaattien osoittamalta paikalta tavattiin epämääräisesti kiviä halkaisijaltaan noin nelimetriseltä alueelta. Kyseinen ilmiö oletettiin tulkitun rökkiöksi. Tästä noin 30 metriä etelälounaaseen havaittiin kiveystä, jonka yli oli vasta ajettu metsäkoneella, ja joka on saattanut aiemmin olla tulkittavissa rökkiöksi. Ainuttakaan mahdollista asuinpaikkavallia ei havaittu. Hakkuuaukolla noin sata metriä mahdollisista rökkiöistä länteen oli havaittavissa mahdollinen rakkakuoppa, mutta kyseinen kuoppa voi olla myös metsänhoitotöissä syntynyt. Kaikkiaan kohde oli hyvin vaikeasti havaittavissa ja ainakin osittain metsänhoitotöiden yhteydessä tuhoutunut. Kohteesta rajattiin eläviin puihin soiduilla punavalkoisilla merkintänauhoilla noin 15 m x 30 m laajuinen alue, jolle kohteen molemmat mahdolliset rökkiöiden jäännökset sisältyivät. Alueen lyhyempien sivujen keskikohtien koordinaatit ovat p = 7163 712 ja i = 3384 244 ja p = 7163 746 / i = 3384 266.

Kuva 5. Kohde 678010046 Laivavaara 2. Mahdollinen rökkiö. Kuvattu eteläkaakosta. Kiveyksen yli ajettu metsäkoneella. Kuvan oikeassa laidassa kohteen reunamerkintää.

678010048 Laivavaara 3.

Röykkiö, asuinpaikkavalli, rakkakuoppa.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7163 706 / i = 3384 932 / k = 70,00

Kohteen kuvaus:

Itä-länsi-suuntaisella kivikkoisella harjanteella Laivalantien länsipuolella sijaitsevat selvästi erottuvat röykkiö, asuinpaikkavalli ja rakkakuoppa. Lähinnä eläviin puihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla rajattiin miltei koko harjanteen lakialueen kattava nelikulmainen, pääasiassa korkeuskäyrien muotoa noudattava alue.

Rajatun alueen äärikoordinaatit ovat:

p = 7163 696 / i = 3384 956

p = 7163 725 / i = 3384 825

p = 7163 755 / i = 3384 853

p = 7163 707 / i = 3384 956

D6 793:1

1000007613 Laivavaara 5.

Kaksi asumuspainannetta tai kehävallia.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7163 570 / i = 3383 850 / k = 53,00

Kohteen kuvaus:

Todettiin, että sekä Sarkkisen että Jussilan inventointiraporteissaan mainitsevat kohteet voivat hyvinkin olla samat. Molemmat asumuspainanteiksi tai kehävalliksi tulkitut ilmiöt ovat osittain vaurioituneet metsänaurauksessa, ja samalla ilmiöistä eteläisempi on menettänyt Sarkkisen havainnoimaa pyöreää olemustaan. Paikalle rajattiin puupaaluihin ja eläviin puihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla noin 15 m x 30 m laajuinen alue, jolle molemmat asumuspainanteet / kehävallit sisältyivät. Alueen lyhyempien sivujen keskikohtien koordinaatit ovat p = 7163 527 / i = 3383 846 ja p = 7163 589 / i = 3383 848.

Kuva 7. Kohde 1000007613 Laivavaara 5. Pohjoisempi kohteen kahdesta asumuspainanteesta tai kehävallista merkinnän jälkeen. Kuvattu pohjoisluoteesta. Asumuspainanne tai kehävalli on osittain vaurioitunut metsänaurauksessa.

1000007615 Laivavaara 6.

Kaksi rakkakuoppaa.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7163 900 / i = 3383 880 / k = 52,00

Kohteen kuvaus:

Lähellä rajalinjan kulmaa sijaitsee kaksi selkeää, halkaisijaltaan noin kolmimetristä rakkakuoppaa, joista läntisempi aivan hakkuuaukean laidassa, kuitenkin metsän puolella. Rakkakuoppien etäisyys toisistaan on noin viisitoista metriä. Eläviin puihin ja maahan lyötyihin puupaaluihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla rajattiin noin 25 m x 10 m laajuinen alue, jolle molemmat rakkakuopat sisältyivät. Alueen lyhyempien sivujen keskikohtien koordinaatit ovat p = 7163 896 / i = 3383 913 ja p = 7163 897 / i = 3383 900.

DG 795:1

1000007617 Laivavaara 7.

Rakkakuoppa.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7163 960 / i = 3383 990 / k = 55,00

Kohteen kuvaus:

Kohteesta ilmoitettujen keskikoordinaattien osoittamalla paikalla, mäntyä kasvavalla terassimaisella tasanteella, sijaitsee läpimitaltaan noin nelimetrinen rakkakuoppa. Kuopan ympärille rajattiin noin kolme metriä leveä suoja-alue puihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla. Rajatusta alueesta muodostui siis pyöreä ja läpimitaltaan noin kymmenmetrinen.

Kuva 9. Kohde 1000007617 Laivavaara 7. Rakkakuoppa merkittynä. Kuvattu kaakosta. Vasemmalla tutkimusapulainen Inga Nieminen.

678010019 Kauniinmetsänkangas.

Röykkiö.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7161 976 / i = 3384 250 / k = 55,00

Kohteen kuvaus:

Halkaisijaltaan vähintään viisimetrinen komea kiviröykkiö sijaitsee kapealla kankaalla aivan itä-länsi-suuntaisen ajo-uran pohjoispuolella. Röykkiö merkittiin yhtenäisellä puna-valkoisella merkintänauhalla, ja röykkiön ympärille rajattiin suoja-alue, jonka leveys on keskimäärin noin neljä metriä. Röykkiön ympärille rajattu alue on siis muodoltaan jokseenkin pyöreä ja läpimitaltaan hieman alle 15-metrinen.

Kuva 10. Kohde 678010019 Kauniinmetsänkangas. Kiviröykkiö. Kuvattu luoteesta. Taustalla näkyy merkintää kohteen suoja-alueen kaakkoisreunalla.

1000007636 Kauniinmetsänniitty 1.

Kivikautinen asuinpaikka.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7162 170 / i = 3384 570 / k = 63,00

Kohteen kuvaus:

Asuinpaikka Kauniinmetsänniitty 1 on osittain tutkittu Petro Pesosen johtamilla kaivauksilla syksyllä 2007. Tuolloin myös määritettiin asuinpaikan laajuutta. Muinaisjäännöksen rajat pyrittiin merkitsemään vuoden 2007 kaivauksien yhteydessä laaditun kartan mukaisesti. GPS-paikantimesta saadut koordinaatit poikkesivat kuitenkin jonkin verran vuonna 2007 määritetyistä koordinaateista. Paras merkintätarkkuus saavutettiin vertaamalla kohteen karttaa silmämääräisesti maastonpiirteisiin. Merkitseminen suoritettiin eläviin puihin ja maahan lyötyihin puupaaluihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla. Merkitsemisen jälkeen koordinaatit alueen äärimmäisistä kulmista määritettiin uudelleen.

Rajatun alueen äärikoordinaatit ovat (v. 2009 määritysten mukaan):

p = 7162 160 / i = 3384 560

p = 7162 250 / i = 3384 550

p = 7162 238 / i = 3384 610

p = 7162 160 / i = 3384 595

DG 798:1

Kuva 11. Kohde 1000007636 Kauniinmetsänniitty 1. Kuvattu eteläkaakosta. Asuinpaikan lounaisosaa. Hiekkakasat kuvan oikeassa laidassa vuoden 2007 kaivausalueen vieressä.

1000007637 Kauniinmetsänniitty 2.

Kivikautinen asuinpaikka.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7162 040 / i = 3384 610 / k = 63,00

Kohteen kuvaus:

Länteen laskevan rinteän yläosassa olevalta hiekkaiselta tasanteelta löytyi vuoden 2007 muinaisjäännösinventoinnissa koekuopasta kivikautisen saviastian kappaleita. Asuinpaikan rajaus on epäselvä ja perustuu lähinnä paikan topografiaan ja maaperään. Kohde voi olla yhteydessä läheiseen asuinpaikkaan Kauniinmetsänkangas 1, joka on kohteesta vain noin sata metriä pohjoiseen samalla korkeustasolla. Kohteesta rajattiin eläviin puihin ja maahan lyötyihin puupaaluihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla Timo Jussilan inventointiraportissaan esittämän rajauksen mukainen alue.

Rajatun alueen äärikoordinaatit ovat:

p = 7162 029 / i = 3384 613

p = 7162 087 / i = 3384 618

p = 7162 084 / i = 3384 647

p = 7162 039 / i = 3384 639

Kuva 12. Kohde 1000007637 Kauniinmetsänniitty 2. Kuvattu pohjoisesta, alueen luoteisnurkalta. Asuinpaikka sijoittuu länteen laskevan rinteän hiekkaiselle tasanteelle.

1000008958 Kauniinmetsänniitty 3.

Kivikautinen asuinpaikka.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7162 010 / i = 3384 490 / k = 61,00

Kohteen kuvaus:

Kohteesta ilmoitettujen koordinaattien osoittamalla paikalla ei havaittu mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Myöskään vanhaa hiekkakuoppaa, jonka reunalta kyseisellä paikalla vuonna 1997 oli löytynyt kivilajilohelma ja palanutta kiveä, ei kyetty paikallistamaan, vaikka oltiin kartan ja koordinaattien mukaisella oikealla paikalla ja lähi-alueettakin tarkasteltiin noin viidenkymmenen metrin säteellä. Voidaankin pitää epävarmana, ovatko kohteen koordinaattitiedot oikeat, vai onko löytöpaikka esimerkiksi kohteesta vajaat sata metriä itäkaakkoon sijaitsevan hiekkakuopan reuna. Kohteen ilmoitetun koordinaattipisteen ympärille kuitenkin rajattiin eläviin puihin sidotuilla puna-valkoisilla merkintänauhoilla pyöreä, halkaisijaltaan noin kaksikymmentämetrinen alue.

DG 800:1

Kuva 13. Kohde 1000008958 Kauniinmetsänniitty 3. Kuvattu länsiluoteesta. Vanhan hiekkakuopan ilmoitetulla paikalla seisoo tutkimusapulainen Inga Nieminen. Kuoppaa ei pystytty luotettavasti paikallistamaan maastosta, vaan se vaikutti kadonneen tyystin.

678010018 Pirttihaudankangas.

Jätinkirkko.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7162 390 / i = 3383 920 / k = 60,00

Kohteen kuvaus:

Pirttihaudankankaan laella on komea ulkomitoiltaan noin 35 m x 50 m laajuinen jätinkirkko, joka sijaitsee nykyään hakkuuaukean keskellä olevassa männikössä. Muinaisjäännöksen ulkorajat noudattelevat männikön ja hakkuuaukean välistä rajaa. Suoja-alueita jätinkirkon ympärille on hakkuussa jätetty viidestä kymmeneen metriä. Kohteen rajat merkittiin eläviin puihin ja maahan lyötyihin puupaaluihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla.

Rajatun alueen äärikoordinaatit ovat:

p = 7162 384 / i = 3383 897 p = 7162 416 / i = 3383 904

p = 7162 394 / i = 3383 983 p = 7162 366 / i = 3383 976

Kuva 14. Kohde 678010018 Pirttihaudankangas. Kuvattu länsilounaasta. Jätinkirkko sijaitsee Pirttihaudankankaan laella, männikössä hakkuuaukean keskellä.

1000007521 Pirttihaudankangas 2.

Röykkiöitä ja kivivalleja.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7162 520 / i = 3383 780 / k = 42,00

Kohteen kuvaus:

Pirttihaudankankaan jätinkirkosta noin 250 metriä länsiluoteeseen sijaitsee kymmenkunta kiviröykkiötä ja useita kivivalleja. Pääosin kivirakenteet ovat männikössä pohjoiseen laskevalla rinteellä. Aivan kaakkoisin röykkiöistä sijaitsee hakkuuaukealla, hiukan metsänrajasta jätinkirkolle päin. Alueelle rajattiin Timo Jussilan inventointiraportissaan esittämän rajauksen mukainen alue. Alueen rajat merkittiin eläviin puihin ja maahan lyötyihin puupaaluihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla.

Rajatun alueen äärikoordinaatit ovat:

p = 7162 476 / i = 3383 761 p = 7162 578 / i = 3383 772

p = 7162 583 / i = 3383 813 p = 7162 452 / i = 3383 820

Kuva 15. Kohde 1000007521 Pirttihaudankangas 2. Kuvattu kaakosta. Röykkiöalueen itäosaa ja kuvan vasemmassa laidassa muinaisjäännösalueen reunamerkitöjä.

1000007569 Pirttihaudankangas 3.

Kivikautinen asuinpaikka.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä): p = 7162 270 / i = 3383 850 / k = 51,00

Kohteen kuvaus:

Jyrkähkösti itään, kohti suota laskevassa rinteessä ja rinteiden laella tavattiin vuoden 2007 muinaisjäännösinventoinnissa kvartsi-iskoksia metsänlaikutusvaoista kivisestä hiekka- tai moreenimaasta. Sittemmin laikutusvaot ovat kasvaneet lähes umpeen ja paikalla ei ole havaittavissa mitään muinaisjäännökseen viittaavaa. Kohteen merkintä suoritettiin Timo Jussilan inventointiraportissaan esittämän rajauksen mukaisesti. Alueen rajat merkittiin eläviin puihin ja maahan lyötyihin puupaaluihin sidotuilla punavalkoisilla merkintänauhoilla.

Rajatun alueen äärikoordinaatit ovat:

p = 7162 216 / i = 3383 838

p = 7162 314 / i = 3383 872

p = 7162 283 / i = 3383 899

p = 7162 213 / i = 3383 859

DG 803:1

Kuva 16. Kohde 1000007569 Pirttihaudankangas 3. Kuvattu etelästä. Asuinpaikan itäosan rinnettä ja reunamerkintöjä. Taustalla metsäsaarekkeessa Pirttihaudankankaan jätinkirkko.

1000007570 Pirttihaudankangas 4 – 1000007573 Pirttihaudankangas 7.

Kivikautisia asuinpaikkoja.

Koordinaatit (muinaisjäännösrekisteristä):

1000007570 Pirttihaudankangas 4	p = 7162 420 / i = 3383 520 / k = 46,00
1000007571 Pirttihaudankangas 5	p = 7162 400 / i = 3383 490 / k = 45,00
1000007572 Pirttihaudankangas 6	p = 7162 380 / i = 3383 440 / k = 44,00
1000007573 Pirttihaudankangas 7	p = 7162 320 / i = 3383 460 / k = 44,00

Kohteiden kuvaus:

Pirttihaudankankaan länsireunalla, loivasti länteen laskevalla hiekkaisella rinteellä, sijaitsee lähekkäin neljä asuinpaikkaa. Asuinpaikat on paikallistettu metsänaurajien havaittujen kvartsi-iskosten ja palaneiden kivien perusteella. Yhdeltä paikalta on havaittu mahdollinen asumuspainanne (Pirttihaudankangas 4). Erilliset asuinpaikat voivat myös olla suuremman yhtenäisen asuinpaikan pesäkkeitä; palaneita kiviä ja kvartseja havaittiin jonkin verran pienialaisina ilmoitettujen asuinpaikka-alueiden läheisyydestä kohteiden väliltäkin. Paikalle rajattiin laajahko yhtenäinen alue, jolle kaikki neljä asuinpaikka sisältyivät.

Rajatun alueen äärikoordinaatit ovat:

p = 7162 307 / i = 3383 454	p = 7162 363 / i = 3383 510
p = 7162 448 / i = 3383 540	p = 7162 404 / i = 3383 446

DG 804.1

Kuva 17. Kohde 1000007570 Pirttihaudankangas 4. Kuvattu pohjoisesta. Mahdollinen asumuspainanne. Painanteen vallin päällä istuu tutkimusapulainen Inga Nieminen.